

Székely István előadása

2013.10.05

Vallástanár-kurzus, Magyar Antropozófiai Társaság

Jó reggelt kívánok! Én a Magvetőről fogok beszélni. Nyilván nem úgy, ahogy a gyerekekhez szoktak beszélni, hanem úgy, ahogy felnőttekhez és érett emberekkel szoktunk erről beszélni. És most illik szerintem az, hogy egy picit bemutatkozzam. De nem fogom elmondani az élettörténetemet. Pusztán azokat a vonásokat, amik a témánkkal is kapcsolatosak. Nem tudom, mióta foglalkoztok antropozófiával. De egyszer, jó pár évvel ez előtt nekem volt egy nagy meglátásom, vagy egy nagy rádöbbenésem. Mégpedig az, hogy mindaz, amit addig a megismerés tudományáról, vagy a szellemtudományról kikapartam magamnak, összeszedtem, mindaz megtalálható az evangéliumokban, illetve magában a könyvben. Sőt, nem csak arra döbbsentem rá, hogy mindez megtalálható, hanem még nagyon sok tekintetben tovább is segíthet engem mindenképpen.

És ez egy meglehetősen nagy intuíció volt. Tehát ez egy félelmetes rádöbbenés volt. És mint minden ilyen nagy intuíció azt is sugallja, hogy ez nem csak az enyém, ez nem csak rólam szól. És itt kezdődtek itten a különböző kis csoportok szerveződése. Ami aztán később került be ide a házba. Nem szigorúan az evangéliumokkal foglalkoztunk. Általában a megismerés tudományával. De úgy alakult, hogy három évvel ez előtt körülbelül. Aztán átneveztük ezt a csoportot az *evangéliumok meditációs megközelítése* című csoportra. Látom, hogy valahonnan van is résztvevő közöttünk, nem is egy.

A másik, amit elmondanék, hogy tavalyi évben egészségügyi és egyéb okok miatt sokat besegítettem, vagy próbáltam besegíteni a *meditációs olvasás* című csoportba, ami szintén a házban zajlik. És nagyon hangsúlyoznám ennek a két csoportnak a nevét, mert nem véletlenül van mind a kettőben a „meditáció” szó. Én most erről nem fogok beszélni, csak egy pillanatig sem szeretném titkolni, vagy elrejtteni azt, hogy mindaz, amiről mesélni szeretnék, a mögött egy meditációs belső munka rejtőzik.

Amit még magamról elmondanék, az annyi, hogy két gyermekem van. Az egyik tizenkettedikes, a másik tizenharmadikos, ők a Pesthidegkúti iskolába járnak. Úgyhogy közvetve – közvetlenül némi tapasztalásom van így a vallástanításról. Magam is tartottam egy fél – háromnegyed epochát ebben az iskolában, más témakörben. De, amit talán legfontosabb a tárgyhoz illően, az az, hogy bábáskodtam, segítettem egy olyan könyv megjelenését, és talán még benne is vagyok, ami egyedülálló, azt hiszem, a vallástanításban. Az a címe, hogy *Égi lajtorján*. Na hát ennyit előzetesen. Én azt hiszem, hogy amikor az ember egyáltalán az evangéliumokhoz fordul, vagy bármihez fordul, amiben szeretne valamilyen újat tapasztalni, vagy egy új dolgot meglátni, akkor jó, hogyha kicsit megérti, megérzi azt, hogy mit is keres valójában. Mert én azt hiszem, hogy az evangélium, az egy olyan könyv, mondjuk a Magvető példázata, az egy olyan kép, amit mindenki ismer. És mégiscsak egy megismerésre törekszünk, vagy valami többre. És ez akkor történhet meg – ez, azt hiszem, hogy teljesen logikus –, hogyha az ember valamilyen módon megváltozik, megváltoztatja értelmét, ¹ megváltoztatja tudatát. és hát hogy hol keresse ennek a módjait és módozatait, itt én most nagyon sok mindent mondhatnék. De szerencsére nem kell, mert egy tisztességes szellemi közlés – és a Magvető, az nagyonis tisztességes –, az egyszerre két dolgot kell, hogy tartalmazzon, és ez pontosan így van. Az egyik, az egy szellemi közlés, egy szellemi tartalom, amit az embernek meg kell ismernie – nyil-

¹ Változtassátok meg értelmeteket: Görög alapján javítva. Mt 3,2: Térjete meg, mert elközelgett a Mennyek Országga. Utalás a meditációra, a szellemi megismerésre.

ván ez a közlés. És a másik pedig nyilván maga az az út, vagy maga az a mód, amit az embernek tennie kell, hogy megváltoztassa értelmét, vagy megváltoztassa tudatát. Ezt most csak én választom így ketté az érthetőség kedvéért: ez igazából nem kettő, csak ... a kulcs is mindig ott van elrejtve – ezt így is lehetne mondani. Én erről nem kezdek külön beszélni. Ezt majd én elmondom menet közben, hogyha olyan helyre érünk

A másik, és ismét csak azt a kérdést lehetne fölteni, hogy mit is keresünk. Tulajdonképpen mit is jelent az, hogy példázat? És stílszerűen ezt egy példával szeretném megmutatni. És amilyen példát ide hoztam, az nagyon adekvát, mert iskolai példa lesz. Amit szeretnék még egy kicsit lecsupaszítani, hogy lássuk, hogy mi is az, hogy példázat, tulajdonképpen. És példának azt a történetet hoztam, több osztálytanító van, amikor, azt hiszem, 2. vagy 3. osztályban, amikor még a számolást, [mint] reáltudományt az osztálytanító tanítja. És eljutnak a számolásban az osztáshoz. És amikor az osztást tanítja a tanító, akkor igen bölcsen úgy szoktak eljárni, hogy, mondjuk, bevisz az órára egy almát, és azt kettévágja. És ezen a példán indul el tulajdonképpen a tanítás. Hogy ez hogy történik, az most érdektelen témánk szempontjából, egyébként nagyonis hűsbavágó. De a lényeg az, hogy a gyerekek megtanulnak osztani. De úgy, hogy annak az osztásnak, annak a tudati műveletnek, aminek a mélyben történnie kell – és ezt a tanítónak nyilván tudnia kell – semmi köze nincsen az almához. Az alma, az csak egy szimbólum marad. És ha minden jól megy, a gyerekek megtanulnak osztani, megtanulják az almát elosztani, a körtét, a ... mittudomén micsodát. Sőt, még ... tortát, hát ... testvériesen. És tulajdonképpen még a legabsztraktabb dolgoknak tűnő ügyeket is, például a számokat. Nem olyan egyszerű. Namost itt nagyon sok mindent megfigyelhetünk az emberi tudatról. Nemcsak a gyerekeről, a felnőttéről is. Ugyan van egy alma, van egy jele, egy jelképe mindezeknek a dolgoknak. De ami a mélyben történik, ami nem látható, nem megnevezhető, sokkal fontosabb, még azt is mondhatnám, hogy valóságosabb. Hiszen magát a tárgyat is ez tartja. És ez az emberi tudatban történik. A gyerekek a tudatában. Ez az emberi tudat sajátossága, amiről beszélünk. És ennek így is kell lennie. Nem is tudunk mást gondolni tulajdonképpen. ha ez nem így lenne. Hogy mindettől függetlenül, almától és minden mástól függetlenül nem létezne ez a nagyonis valóságos, nagyonis reális tudati háttér, akkor ugye minden osztást újra és újra kellene megtanítani, minden feladatban. És hát nagyon gyorsan eljuthatnánk arra a kérdésre, hogy na de ugyan ki fogja ezt tudni megtanítani? Mert az honnan tudná, satöbbi. De nem így van. Ez az emberi tudat realitásához tartozik, hogy ami nem jeleink meg, és aminek csak egy jele, jelképe az alma, az megtörtént. Az is lehet, hogy ilyenkor valaki belép az osztályba. És nem vesz részt ugyan ezekben a tudati folyamatokban, de azért lát valamit, és akkor fogja magát, és az almát, mondjuk, kicseréli körtére. Ezt azért mondom, mert hogyha egy példázattal foglalkozunk, ott nagyon könnyen ebbe a csapdába esünk, hogy valamit kicserélünk valami másra. Kicseréljük az almát körtére. Ez egy igaz dolog. Tehát ettől ennek a dolognak az igazsága nem vész el. De azt talán lehet érezni vagy tapasztalni, vagy meglátni – nem tudom, melyik kifejezés a jó –, hogy ez igaz, csak egy sokkal alacsonyabb szintű igazság, mint amiről éppen szó van. Mint amit éppen mutatni akarunk. A példázatoknál is ez egy nagyon fontos dolog, hogy ne cseréljessük az almát körtére, mert nem jutunk tovább. akkor egyből lehetne kezdeni a körtével. És talán még egy dolgot elmondanék így a példázat, magvetőre való tekintettel. Még mindig ezzel a hasonlattal, hogy az is látszik, hogy ez a tárgy, mondjuk ez az alma, ennek egy meglehetősen egyszerű, mondjuk azt, hogy nem túl érdekes, sőt érdektelen tárgynak kell lennie. Azért, mert miután itt szintén egy példázatról van szó, hogy a gyerek figyelme, vagy éppen, akit tanítunk, el tudjon ettől szakadni. Tehát nem a tárgy ragadja meg, hiszen nem az a szándékunk. Tehát nagyon meg tudjuk nehezíteni a dolgunkat, hogyha ez mondjuk nem egy alma, hanem pl. egy kókuszdió. Az, mondjuk, úgy jobban megragadja a gyerek figyelmét. Hallottam olyan módszereket, hogy földhöz vág egy tárgyért. Biztos nem rossz. De én azt gondolom, hogy ha a gyerek figyelmét szeretnénk egy olyan valóság felé terelni, ami nem látható, akkor nem adunk a láthatóságnak túlzottan nagy hangsúlyt, mert akkor az fogja megragadni a figyelmet. Hát ennyit előljáróban talán, hogy mit is keresünk. Tehát a magvetőre rátérve, nem kereshetünk egy megjelenő tartalom mellett, vagy helyett egy másik tartalmat. Ennek nem sok értelme van. Ez az alma – körte effektusa lenne. Viszont valamit kell

keresünk, ami minden mögött található. Most első lépésben – majd erre visszatérünk – tulajdonképpen bizonyos értelemben független a köves úttól, a magtól, és ezektől. Tehát tulajdonképpen egy szellemi mozdulatot kell a példázat mögött keresni. Ami független a tárgytól. Ez világos, azt hiszem. Most ennek nagyon sokféleképpen nekiállhatunk, és nagyon sokféle megoldás lehetséges. és nagyon szeretném hangsúlyozni, hogy amiket én most el fogok mondani, az egy-egy példa is csak erre. És ezt nagyon sokféleképpen lehet. A fogásuk valami hasonló. az első az lehetne, akár egyik lépés, hogy az ember ugye látja ezt a négyféle minőséget – föld-minőségekről beszélek –, és látja ezt a négy mondatot, vagy négy verset pontosabban. Felidézi, becsukja a szemét, vagy nem csukja be, és ezen elkezd gondolkodni. Ki hogy tud persze. Utána-gondolás, koncentráció, akárhogyan. És ezt azért ne csináljuk, mert ezt el lehet képzelni, és mindannyian jártunk már így pár perc után – hát ki meddig tud erre figyelni vagy koncentrálni –, egy érdekes tapasztaláson eshet át az ember, nevezetesen azon, hogy nem történik semmi. Vagyis ezt próbáljuk meg egy picit körüljárni. Ne csak azt, hogy nem történik semmi, hanem – és itt megint az emberi tudatra szeretnék hivatkozni – valamit várunk, valamit sejtünk, valamit próbálnánk átélni, valamit próbálnánk élővé tenni, közelebb menni hozzá – és nem sikerül. És ez lehetne tulajdonképpen egy nagyon negatív történet is, ha ezen nem tudnánk elgondolkodni. És ha ezen elgondolkodunk, akkor ezt nagyon-nagyon meg tudjuk fordítani, ezt a negatív tapasztalást. Ugyanis az, aki előírja, , aki nem fogalmazza meg, aki várakozik, aki élőséget keres ebben a halottnak tűnő képben, amit nem tudunk élővé tenni, az önmaga nem lehet halott, hiszen akkor ezzel az igénnyel sem fordulhatna a kép felé. Tehát olyan feladatot tudunk állítani magunknak, olyan élőséget követelünk meg magunkon, amit látszólag nem tudunk teljesíteni. De maga az óhaj már élőséget jelez. Nem tudom, ez érthető-e? Itt elég messze el lehet jutni, én próbáltam ezzel eljutni. De szerintem ezt el tudjuk képzelni. Amit gyakorolni is tudunk talán itt, az egy másik dolgot javasolnék. Mégpedig azt, hogy kicsit menjünk bele a részleteibe ennek a példázatnak. azon a módon, hogy amiről itt szó van, az négy *minőségről* van szó. Ahol a mag meg tud ugye teremni. és hogyha erről a gondolatról, mint ahogy az almánál, mint ahogy a példázatnál, megpróbáljuk lehámozni tárgyi tartalmakat. Tehát csak egy minőséget keresünk, tehát mondjuk, a „jó”-t. Akkor, ha ebben a gondolatban elmélyedünk, akkor mindjárt kirajzolódik megintcsak egy feladat. Ugyanis úgy kéne erről a „jó”-ról valamilyen képzetet, fogalmat, ideát alkotni, ami nem kapcsolódik semmilyen tárgyhoz, hanem önmagában áll meg. Ez elég jó hasonlatnak tűnik mondjuk a számoláshoz képest is, de magához a példázathoz képest is. És ezt, hogy a jóról, és egyáltalán egy minőségről így gondolkodjunk, vagy megpróbáljunk valamit [tudati értelemben] tenni, ezt elég sok minden indokolja. Azon kívül, hogy a példázatban úgy tűnik, hogy ez megfelel annak az eljárásnak, hogy próbáljuk a tárgytól lecsupaszítani ezt az egészet. az egyik ilyen meggondolandó az lehet, hogy amikor a ... Mindannyian jól ismerjük talán irodalomból, hogyha nem máshonnan, amikor egy gyerek megtanul beszélni, , és már egészen jól beszél, csomó mindent csinál, és aztán végül körülbelül a gyomra tájára mutatva azt mondja, hogy „én”. Ezt ismerjük. De mi történik ezzel. Namost, ha ez előtt nézzük meg ezt a gyereket, akkor azt látjuk, hogy ez előtt egészen jól beszél, játszik, gondolkodik – vagyis, megtanulja, mi az, hogy „jó” (azt is köztük), és ez a jó még nem kapcsolódhat ego-hoz. Csak zárójelben mondom. Mutat egy ilyen képet nekünk, hogy gondolkodni, beszélni nagyon-nagyon jól lehet ego nélkül. Ezt nekünk mutatja egy ilyen 3 év alatti gyerek. A másik pedig az, ahogyan ő megtanulja ezt a jót. Lehet, hogy egész másképp használja, mint a szülei. Tehát hogy megintcsak úgy tűnik, hogy valahol jó helyen kereskedünk, hiszen nem tárgyhoz kötődik neki ez a minőség, hogy jó, hanem ... És hát tulajdonképpen, hogyha most közösen szeretnénk valamit nézegetni, akkor azt hiszem, hogy ezt most meg tudnánk egy picit nézegetni. Ugye egy egészen értelmes feladatról van szó. Tehát egy minőségről beszélünk, a jóról. amit valahogy úgy kéne kicsit körbejárni, hogy nem egy tárgyra vonatkoztatva. Egyébként a két dolognak, hogyha tárgy nélkül tudunk jóra gondolni, vagy egy minőségre, vagy ego nélkül, ahogy a gyerek megtanulta – a kettőnek nagyon szoros összefüggése van, de ez most nem a mai témához tartozik. Úgyhogy azt javasolnám, hogy egy kicsit próbáljunk elmélyülni ebben a gondolatban, hogy ki az, hogy jó. Ez egy példa egy minőségre, ami itt előfordul a példázatban – jó föld. és ez az elgondolás, ennek úgy kéne tulajdonképpen történnie, hogyha fölmerül bármilyen tárgy, megpróbáljuk lehámozni, és egy kicsit utánamenni ennek.

Hiszen mindannyian tudjuk, hogy mi az, hogy jó Mindannyian jól használjuk. És nem is egyformán használjuk. itt valaminek lennie kell. Ami tárgy nélkül önmagában létező valóság. Meg lehet ezt próbálni? És utána mennénk tovább. Két-három perc, ki hogy tud: utánagondolni, mélyen utánagondolni, koncentrálni. Köszönöm szépen. Nagyon örülnék, hogyha valaki valamit mondana.

[a hozzászólások elhangzanak]

Nagyon köszönöm. Azt hiszem, hogy ezen tapasztalások mentén is, ami rengeteg, most egy kicsit továbbmehetünk a magyarázatra. vagy visszatérünk ide. Merthogy amiről itt szó van, és – elnézést, abszolút nem minősíteni szeretném a hozzászólást, de amit én érzek, meg ahova én is jutottam, az az, hogy itt működik egy értelem, működik egy bölcsesség ebben az egészben. Vagy áramlás. És ezt én mindjárt körül is írom. Megpróbálom legalábbis összefogni a magyarázatban. Először is magáról a magyarázatról, ami – csak zárójelben jegyzem meg, hogy a magyarázat a görögben, ahogy van, feloldást is jelent. Mit old föl? Inkább ennek a jelentéséből szeretnék kiindulni. Ugye hogyha most az történe, hogy itt van ez a példázat, ahol ott van a tövises, út, út mellé, ésatöbbi, és akkor most megoldjuk, hogy a ... ez micsoda, ennek megintcsak nem lenne sok értelme. Nem a példázatot magyarázza, hanem azt a tapasztalást, amiről itten szó volt. vagyishogy mindennek értelme és bölcsessége van. Ez pedig azért lehetséges, és csak egy olyan világban lehetséges inkább így fogalmaznám, ami egy hierarchikus világ, és ahol a bölcsességnek, az értelemnek, a beszédnek, magának a példabeszédnek is *forrása* van. Ha nem hierarchikus lenne, és nem lenne forrása, akkor semmi értelme nem lenne. Az értelemnek sem lenne értelme, ha nem lenne forrása. . És hogyha nem az értelem fonala mentén, a bölcsesség fonala mentén lehetne tapasztalni. vagyis: az a világ, amiről beszélünk, és beszéltünk, és próbáltunk így körbejárni a nem látható valóságot, ezeknek forrásuk van. Tulajdonképpen ugye a magyarázatoknál – ugye a szinoptikusoknál ez három, némileg van, ahol eltér –, mind a hárman erről beszélnek. Máté a Mennyei Országáról beszél. Ami egy kicsit nem olyan szerencsés fordítás Károlitól. A görögben egy szó az ország és a királyság, csak van egy nagy különbség a kettő között: az ország, az egy földrajzi terület, mondjuk így, ami ... hát úgy van. Ebben az értelemben már az egy ellentmondás lenne, de ezt csak zárójelben mondom, hogy a *Mennyei Ország* *elközelgett*, mert hogyha ez egy földrajzi terület, satöbbi. Királyság igazából. A királyságnak az a jelentése, hogy tartozik valakihez, valakinek a birodalma, akihez tartozik. A másik két szinoptikus ezt meg is nevezi Isten Logoszá. Isten Igéjéről beszél. a magvető hinti ezt az ígét. És amikor mi értelmet keresünk – igazán értelmet, nem logikát – értelmet keresünk pl. egy minőség mögött, vagy egy „jó” mögött, akkor erre az értelemre – nem is hivatkozunk, már a kezdet kezdetétől erre *hagyatkozunk*. Mert nem hagyatkozhatunk másra, mint erre az áramló értelemre. Ami nem a láthatóban van. hanem jóval mögötte. Vagy egészen pontosan: minden látható: a mag, a magvető, az alma, ezeket mind ez a láthatatlan, de reális valóság, szellemi valóság, Logosz, Isten Logosza tartja. Az értelem, ami az emberben csírázik. Úgyhogy itt most nagyon sokféle megfogalmazás lehetséges. Például az is lehetséges, ez lehetséges megfogalmazás, hogy a mag maga a példázat. És akiben ez a példázat kicsírázik, és meglátja ezt a világot, amiről szó van, abban jó földre lel ez a mag. Vagy hát ebben a körben: meglátja Isten Országát. Mert hiszen ő a forrás. . Ha valaki esetleg másképpen szeretné ezt hallani, akkor beszélhetünk értelemről, beszélhetünk gondolkodásról, vagy bármi hasonló dologról ... Elég könnyen belátható, hogy ezek minőségükben, lényiségükben nem lehetnek olyan – nem dolgok, hanem „izék”, tehát nem lehetnek ember által alkotottak. Tehát nem lehet föltalálni a gondolkodást gondolkodás nélkül, a nyelvet nyelv nélkül, az értelmet értelem nélkül, a figyelmet figyelem nélkül ... Ezek nem emberi ügyek. És hogyha mi rá tudunk egy picit erre tekinteni, a gondolkodásunkra, értelmünkre. Mondjuk például egy ilyen látszólag minőségen, mint a jó, mögé tekintve egy picit. Hogy ez hogy áramlik gyakorlatilag közénk, és minden közé. Akkor voltaképpen egy kicsit meg tudjuk fejteni ezt a példázatot. Egy kicsit. És nem véletlen, tehát most hivatkoznék a módszerre vissza. Tehát a Máténál a 9. versben az van írva, hogy *akinek füle van a hallásra, hallja (Mt 13,9)*. Hát ez egy nonszensz. Az egész kép beszédben hangzik el, hát maga ez a mondat is, hát aki ezt hallja, már van füle ... Itt nem erről van szó. És ha egy picit koncent-

ráltabb az ember – most kicsit visszamennék az elejére, akkor azért ez egy kicsit több, mint az alma-körte példázat ... Most nem fogok még egyszer végigmenni rajta, de azért végig lehetne. Hogy itt ugye a mag az út mellé esik. Namost, ha belegondolunk ... Jobb, ha az útra esik? Vagy hogy van ez? És itt már lehet sejteni, hogy itt ... itt az ember útjáról van szó igazából. A görög hozzáteszi egyébként a maga görögségében, hogy a „mellé”, az út mellé, ez a παρα (para), a szó eredete ugyanaz, mint a parabolának, vagyis magának a példázatnak. Nem véletlen, nyilván sokkal közelebbi rokonságok is vannak. De ezt meg lehet sejteni. Ezek nem véletlen képek már itt az elején sem. Csak ezt nem lehet „tudni” – minden egyben van ebben a szellemi közlésben. És azért fontos ez, hogy ezzel kezdtünk, azért is örültem, mert az nem véletlen, hogy a tanítványok: ez az őspéldázat, ha még ezt sem értitek, mi lesz a többivel? Merthogy voltaképpen úgy a szellemi valóságot és szellemi világot valóságként tapasztalni – hát ez az első feladat, mielőtt bármit is tudna valamit tovább tenni. Nagyon izgalmas ez a mag-kérdés is. Mert ez a mag csak többes számban érthető, akkor is, ha itt egyes számban fordul elő. Ez is a jelentése a dolognak, ami az *ember által* megsokszorozódhat. És még ez is benne van a példázatban. Mert ahhoz, hogy az ember egy Logoszt, egy tanítást, vagy bármit befogadjon, ahhoz neki Logosz-csírával kell rendelkeznie. Tehát nem-Logosz-lényt nem lehet Logoszra tanítani. Akiben nincs ott az Ige, nem tudja az Igét befogadni. ennek megint egy hosszú története van, amit mindannyian jól ismerünk. De rávilágít a példázatnak erre a vonására is: hogy a mag *mindenkiben ott van*. Akkor megpróbálom valahogy kerekre zárni ezt a dolgot. Bizonyos részéről nem beszélünk itten a példázatnak: a *látva lássanak*: Ez a „*látva lássanak*”, ez már mind erre a Logosz-csírára vonatkozik, ami mindenkiben ott van, tehát ezek nem azok a „*látva lássanak*”-hoz, hanem azok, akikben ott rejtőzik a Logosz-csíra. Ez egy olyan motívum egyébként, ami nagyon sokszor előfordul az evangéliumban. A vakon született meggyógyításánál Jánosnál is itt van, hogy *Ha vakok volnátok, nem volna bűnötök; ámde azt mondjátok, hogy látunk: azért a ti bűnötök megmarad (Jn 9,41)*. Ez egy jellemző motívum. Itt a látás mindig a belső látásra vonatkozik, a belső valóságnak a megtapasztalására. Így értendő, hogy látva *ne* lássanak. Tehát erre a látásra hivatkozik itt is természetesen, és nem a szemre, és nem a fülre. Ez az első lépés a Logosz-tan felé, a megismerés felé, Isten Országá felé, az embernek saját maga felé.